

Grooming - Seksuelle krænkeres strategier

For at kunne forebygge seksuelle overgreb er det vigtigt at forstå, hvordan overgreb egentlig foregår. Derudover skal foreninger og organisationer, som har ansvar for børn, sammen med børnene udarbejde og tale om fælles samværsregler.

Kuno Sørensen, psykolog og seniorrådgiver i Red Barnet

Det kom som en kæmpe overraskelse for de fleste i lokalmiljøet, da en præst fra Tømmerup lidt uden for Kalundborg for et par år siden blev afsløret i at have udnyttet børn seksuelt. Det virkede uforståeligt, at børn og unge tilsyneladende frivilligt havde mødtes med den 30 år ældre mand for at være sammen seksuelt. Men den manglende forståelse kommer ofte, fordi vi kun ser slutresultatet og ikke har haft mulighed for at følge den lange proces, der trin for trin har ført frem til den seksuelle udnyttelse.

Vi har en tendens til at forestille os, at seksuelle overgreb mod børn sker ved et voldsomt fysisk overfald. Men i de fleste sager med seksuelle overgreb på børn, kender krænker og offer hinanden, og der har som regel været en længere proces, hvor krænkeren har bearbejdet barnet til at overskride sine grænser og gradvist fået magten over barnet. Denne proces kaldes for "grooming" og involverer en række faser, som krænkeren anvender over for ofret for at kunne begå overgrebet.

Disse grooming-processer kan udspilles online via sociale medier, men også i den fysiske verden, som det var tilfældet i sagen fra Tømmerup.

Det engelske ord grooming bruges her i betydningen af at optræne og forberede nogen på noget, der skal ske. Det handler om den proces, hvor den ældre og mere erfarne krænker bruger forførelse, ros, manipulation og løgne til at opbygge en fortrolig relation til ofret. Krænkeren forvrænger også ofrets opfattelse af ansvar og påfører ofret skam og skyldfølelse ved de krænkende handlinger. På den måde kan krænkeren få offeret til – tilsyneladende frivilligt – at medvirke i seksuelle aktiviteter, der har til formål at tilfredsstille krænkeren.

De fleste seksuelle krænkerere er mænd, men det er vigtigt at huske på, at kvinder også begår seksuelle overgreb mod børn.

Hvilke børn er i farezonen?

Erfaringer viser, at alle børn kan blive ofre for en seksuel krænker.

Selv ressourcestærke børn er blevet narret og manipuleret af krænkerere til at gå langt ud over de grænser, de ellers selv mente, de havde. Samtidig kan vi også se, at børn med lavt selvværd og dårlige sociale relationer er ekstra sårbare over for groomingens teknikker.

For at kunne forstå og forebygge, hvorfor nogle børn går så langt i det venskab, der opbygges i en grooming-proces, er det vigtigt også at se på det forførende ved de positive erfaringer og oplevelser, som krænkeren tilbyder barnet i den indledende fase. En fase, som godt kan strække sig over måneder.

Groomingens faser

Når vi sammenligner forløbene i sager om seksuelle overgreb på børn, kan vi få øje på et mønster, som er nogenlunde fælles for sagerne. Krænker og offer bevæger sig gennem en række faser, som udgør krænkerens strategiske arbejde frem mod at kunne lykkes med de seksuelle overgreb. I det følgende beskrives det typiske faseforløb.

Den kontaktskabende fase

Krænkeren skaber situationer og muligheder for at komme i kontakt med børn og unge. Det kan være gennem sport og fritidsaktiviteter, eller som i sagen fra Tømmerup ved at invitere børn og unge til at bruge præstegården som fritidstilbud.

Opbygning af venskabet

Krænkeren viser interesse for barnets liv og hverdag og søger efter temaer, som barnet er utilfreds med, eller som giver barnet frustrationer i hverdagen.

Den tilbagevendende snak om 'hvordan går det så?' giver barnet en oplevelse af at føle sig forstået og hjulpet.

Risikovurdering

Krænkeren er bevidst om, at kontakten med offeret ikke bør vække bekymring.

Vi har ubevidst en opfattelse af, at krænkeren er væmmelige mennesker, og derfor fatter vi ikke i samme grad mistanke til søde og rare mennesker. Krænkeren sørger derfor for at fremstå som et hjælpsomt og venligt menneske.

Kontakten med det udvalgte barn kan fx begrundes med, at lige netop dette barn har brug for en særlig opmærksomhed og støtte.

Den eneste ene

Over for et af de børn, som krænkeren vurderer som påvirkeligt, bliver kontakten intensiveret, så ofret får en oplevelse af at være særlig udvalgt, og at de har et fantastisk venskab. Krænkeren understreger, hvor meget han eller hun giver til barnet, og afprøver, om barnet også er villigt til at ofre sig eller give noget tilbage i taknemmelighed. Hvis barnet ikke vil samarbejde, reagerer krænkeren med skuffelse og trusler om at afbryde deres særlige venskab.

Seksualiteten introduceres

Ofte er det først efter opbygningen af det tætte venskab, at krænkeren introducerer temaer af seksuel karakter. Det kan være spørgsmål om barnets erfaringer med eller tanker om seksualitet. Krænkeren kan bruge sin modenhed og autoritet til at flytte barnets forståelse af, hvad der er normen: 'Det er da noget, som andre i din alder gør!'

Det seksuelle overgreb gennemføres

Opbygningen af venskabet og fortroligheden gør det svært for barnet at sige fra over for de forslag og ønsker af seksuel karakter, som krænkeren gradvist introducerer. Ofte går krænkeren lige til grænsen af, hvad barnet kan acceptere, men trækker sig så og undskylder. Understreger at det jo bare var kærligt ment, men at han eller hun håbede, det kunne lade sig gøre.

Næste gang er barnet måske villig til at gå lidt længere for ikke at skuffe den gode og rare ven, barnet har fået. I nogle tilfælde kan der i situationen også blive brugt trusler eller som i tilfældet med sagen fra Tømmerup, hvor ofrene blev udnyttet efter at have fået alkohol.

Fastholde hemmeligheden

Undervejs i faserne, men især når de seksuelle handlinger bliver gennemført, sørger krænkeren for at påpege, at det, de har sammen, ikke er noget, andre skal vide noget om. Ofte vil krænkeren understrege, at offeret ikke har gjort modstand og derfor er medansvarlig.

Barnet er skamfuldt over det, der er sket, føler sig medskyldig og har bekymringer om ikke at blive troet på.

At afsløre overgrebene vil for en del børn også betyde tabet af det gode venskab, som krænkeren også repræsenterer.

Forebyggelse af overgreb

Det kan være svært at gennemskue groomingprocesserne, fordi de over for omverdenen bliver begrundet med interesse og omsorg for børnene.

Det er ikke vejen frem konstant at mistænkeliggøre alle voksnes engagerede kontakt med børn, men det er vigtigt at have for øje, at den forøgede interesse kan være en del af en groomingproces.

Fordi seksuelle overgreb er forbundet med tabu, bliver temaet yderst sjældent italesat spontant. Derfor er det vigtigt, at foreninger og organisationer, som har ansvar for børn, sammen med børnene udarbejder og taler om fælles samværsregler, der beskriver, hvordan alle, både børn og voksne, omgås hinanden på en respektfuld måde, både sprogligt og fysisk.

Skulle mistanken om seksuelle krænkelser opstå, har man en personlig pligt til at underrette Socialforvaltningen i kommunen, som derefter vil tage hånd om sagen.

DEFINITION

Begrebet "grooming" anvendes om en seksuel krænkers manipulation og bearbejdelse af et barn op til et seksuelt overgreb.